

KUNTAPILOTTI

KOLARI 24.3.2015 KLO 12-15

Kolarin terveystakeskus, Sairaalantie 4B 95900 Kolari

1. Avaus ja esittäytyminen

Läsnä: Perusturvajohtaja Lahja Harju, sosiaaliohjaaja/kotipalvelu Anri Marjamaa, sairaanhoitaja/vuodeosasto Päivi Pudas, lähihoitaja/kotipalvelu Minna Raittimo, terveydenhoitaja Tarja Kaplas, vs. osastonhoitaja/vuodeosasto Minna Rantapää, fysioterapeutti Leena Palovaara-Pelttari, vastaava ohjaaja/palvelukoti Tanna Lea Huttunen, johtava lääkäri Ulla Ylläsjärvi
Seniorkaste -hankkeesta: Projektipäällikkö Leila Mukkala, Kuntoutuksen kehittäjätyöntekijä Anitta Mikkola, Muistikoordinaattori Saara Bitter ja kehittäjäsosiaalityöntekijä Tuula Anunti

Puheenjohtajana toimi Lahja Harju ja sihteerinä Tuula Anunti.

2. Projektipäällikkö Leila Mukkalan esitys SenioriKaste –hankkeesta.

Geriatristi Pirkko Jäntti on kuntien käytettävissä SenioriKaste -hankkeen aikana. Geriatristi Pirkko Jäntin palveluita voi varata ottamalla yhteyttä SenioriKaste-hankkeen projektipäällikkö Leila Mukkalaan tai kuntoutuksen kehittäjätyöntekijä Anitta Mikkolaan. Rovaniemelle avattavan Ikäosaamiskeskuksen geriatristin ylilääkärin virka on parhaillaan auki. Geriatristi tarjoaa etäkonsultaatioita Lapin kuntiin.

3. Kolarin tilannekatsaus ja työntekijöiden odotukset hankeyhteistyölle:

Kolarissa työskentelään muistiasioita. Muistihoidajan toimenkuvaa mietitään ja hänen työnsä painottuu muistikuntoutukseen. Muistipäivää ja esitietopäivää on suunniteltu. Muistitiimiläiset ovat tukena.

Kotona asumisen tukeminen ja kuntouttava työote ovat asioita, joita täytyy kehittää. Palvelukoti Tannan paikat ovat täyttymässä, asukkaat viipyvät siellä pidempään ja ovat entistä huonokuntoisempia. Kotiin annettaviin palveluihin kaivataan lisäresursseja. Kuntaan on saatu uusi lähihoitajan toimi 1.5.15 alkaen. Henkilöstön kiertoa on kehitetty, vuodeosaston paikkojen määrä on vähentynyt.

Kotipalvelussa on 20 työntekijää, työntekijät ovat motivoituneita ja hyviä, kuntouttavaa työtä löytyy ja arkiliikuntaa tarjotaan asiakkaille. Kotikuntoutusta pitäisi tehostaa ja fysioterapeutteja tarvittaisiin työpariksi kotikäynneille. Pohjois-Karjalassa on otettu käyttöön malli, missä on panostettu kotikuntoutukseen. Kun huonokuntoinen ikäihminen on kotiutunut, niin fysioterapeutti on käynyt kotona alkuun tehostetusti 3 x viikko. Tämä on todettu hyväksi malliksi.

Kotiutumisvaihe osastolta on sekavaa. Ikäihminen tulee osastolle, kun omaiset ovat väsyneitä tilanteeseen. Sitten mietitään voiko ikäihminen kotiutua, koska omaiset ovat esittäneet toiveen, että pitääkää hänet vielä jonkin aikaa osastolla. Omaisille pitäisi saada tukea, ennen kuin pitää tilata ambulanssi. Omaiset ja läheiset tarvitsevat koulutusta, valmennusta ja tietoa siihen, miten muistisairaus ilmenee ja etenee. Mistä alkuvaiheen tuki ja vertaistuki omaisille? Miten varhainen havaitseminen saadaan toimivaksi? Miten saada konkreettisesti näkyväksi se, että palveluja on tarjolla? Omaisten kanssa pitäisi tehdä enemmän töitä ja muistikuntoutusta pitäisi viedä kotiin.

Muistihoitaja kouluttamaan omaisia. Muistihenkilö on se, joka antaa tietoa. Iltahoito voi olla tulevaisuudessa tarpeellinen eli hoitaja menee kotiin. VoiTas-koulutus ja ergonomia kortti koulutukset ovat olleet hyviä. Asiakkaan luona ehditään olemaan, ei ole minuuttiaikataulu joten ehtii vaikka jumpata. Muistiosaajakoulutus on ollut hyvä ja siitä on ollut hyötyä. Kotipalvelussa on koulutettu kaksi muistiosaajaa ja kunnassa yhteensä neljä muistiosaajaa. Terveystarkastajat tapaa asiakkaita vauvasta vaariin. Ikäihmisten terveystarkastukset, seniorisyynit, tehdään joka syksy (65-, 70-, 80- ja 90-vuotiaille). Muistiasia on yksi olennainen kehitettävä asia. Omaiset, jotka hoitavat muistisairaita ovat itsekin iäkkäitä ja muuten sairaita. Muistisairaitten määrä on lisääntynyt.

Yksi terveydenhoitaja tekee kotisairaanhoidotyötä, hänen osallistumisestaan kotihoitoon tulisi kehittää. Yhteiset toimintatavat olisi hyvä asia terveydenhoitajille muistiasioiden eteenpäin ohjaamisessa. Palveluketjut pitäisi saada ihmisille tutuiksi. Nuoret hakevat tietoa netistä, iäkäs omainen ei monesti osaa hakea tietoa, ei tiedä palveluista, eikä osaa vaatia niitä. Vuodeosastolle pitäisi saada tietopaketteja ja tiedon välittämistä.

Välimatkat ovat kunnassa haaste, ryhmiin ei talvipakkasilla lähdetä. Etäjumppa toimii kolmella kylällä. Jumppatuokiot pidetään kyläkouluilla ja kaikille kouluille samalla kertaa, osallistujia on ollut. Jumpan vetäminen vie ajallisesti fysioterapeutilta noin puoli tuntia. Kaikille kouluille samalla kertaa.

Yhteistyö kotipalvelun kanssa ja sen tehostaminen. Yhteinen fysioterapeutti/kuntohoitaja olisi hyvä saada Tanaan ja kotipalveluun. Tiedon siirtyminen on haaste molempiin suuntiin, Tannasta kotihoitoon ja kotihoidosta Tanaan. Vuodeosastoilla ruokaillaan huoneessa. Tannassa potilaat ruokailevat huoneissaan ainoastaan hyvin satunnaisesti. Monesti uudet asukkaat kritisoiivat Tannassa sitä, että heidän täytyy lähteä syömään yhteisiin tiloihin ja hoitajat saavat kuulla olevansa ”huonoja hoitajia”, koska ruokaa ei tuoda huoneeseen niin kuin vuodeosastolla.

Suuri osa muistisairaista kuuluu kotihoidon piiriin. Kaikki eivät halua, että muistisairaudesta kerrotaan muille. Perhepalaverikäytäntö on hyvä, vaikka se on raskas työmuoto, kun kootaan iso ryhmä. Palaverissa kaikki kuulevat samat asiat ja sovitaan käytännöistä. Omaiset eivät ehkä osaa/uskalla ottaa yhteyttä viranomaisiin. Ikäihmisiä ei saisi makuuttaa, tämä on vaativa asia ja tähän pitäisi tarttua. Jos ikäihmiset saisivat enemmän palveluja kotiin, niin kuinka paljon paremmin he pärjäisivät kotona. Omaiset vaativat kotipalvelulta yhä enemmän ja vastinetta rahoille.

Ideologinen muutos hoitokulttuurissa pitäisi tapahtua. Terveyskeskuksen vuodeosastot ovat paikkoja, joissa käydään. Vuodeosastolle ei mennä sillä asenteella, että siellä ollaan pitkään. Heti aletaan miettiä miten päästään sieltä mahdollisimman nopeasti pois. Onko kolmannen sektorin mahdollisuudet hyödynnetty tarpeeksi eli ystäväpalvelut ja muistikaverit Omaishoitajien yhdistys on voimavara. Kunnassa yritetään saada Kuusamon mallin mukaisesti työttömistä 12 hengen ryhmä kuntoavustajia vanhusten ja vammaisten avustajiksi (ulkoilutus, viriketoiminta jne.) Muistiosaajille lisää työkaluja ja osaamista, onko muistiosaajien joukko pieni vai laaja kunnassa? Asiakkaan lähelle pitää saada mahdollisimman paljon osaamista. Kotikuntoutuksen käyttöön pitäisi saada tietokoneita ja siirrettäviä moduuleja. Teknologiaa pitäisi hyödyntää vielä paremmin kotikuntoutuksessa. Terveyskeskuksesta ja Tannasta tulisi tehdä entistä kuntouttavampia. Ruokailukäytäntöjä tulisi yhtenäistää Tannan ja terveystieteiden osalta samanlaisiksi ja tehdä niistä kuntouttavia. Seinätaulu/Huoneen taulu toiminnan periaatteella. Ilta- ja viikonloppuhoito kotiin tulevana vuosina? Palveluasumista ei voida koko ajan laajentaa. Terveyskeskuksen rooli täytyy muuttua. Omaishoitajille ei ole riittävästi resursseja. Organisaatiotyöryhmä miettii resursointia. Vastuuhoitaja/omahoitaja.

4. Puheenvuoroista kirjattiin fläppitaululle esiin nousseita tärkeitä asioita. Puheenvuorojen jälkeen työntekijöitä pyydettiin valitsemaan kolme tärkeintä kehitettävää asiaa:

Asiat kategorioitiin viiteen eri luokkaan ja näistä eniten esiin nousivat:

1. Omaisten varhainen tukeminen, ohjaaminen ja kouluttaminen
2. Muistisairaahan hoitopolku ja muistiosaamisen lisääminen
3. Kuntoutus
4. Kotiin annettavien palvelujen kehittäminen
5. Teknologian hyödyntäminen

Projektipäällikkö Leila Mukkalan toi puheenvuorossaan esiin, että hoitajan työnkuvan orientaationa on perinteisesti ollut hoitaminen ja hoiva. Nämä asiat pitäisi ottaa tarkasteluun ja tällä hetkellä pitäisi pohtia mitä uusi työote edellyttää. Hoitohenkilökunnan tulisi miettiä työskentelytapaa ihan uudella tavalla. Ohjaamista, opettamista, neuvomista ja tukemista. Myös omaisille ja asiakkaille. Rinnalle tulisi kytkeä kuntoutuksen yhdistäminen osaksi kotihoitoa. Hankkeessa tullaan laatimaan muistipolku (yhteiset käytänteet). Kuntoutuksen näkökulmasta yhteistyö ei toimi osaston ja kotihoidon välillä.

5. Jatkosuunnitelma:

- Päätettiin pitää yhteinen ideologia iltapäivä kunnassa. Ideologia iltapäivän aiheena on asennemuutos hoitokulttuurissa ja kuntoutuksessa. SenioriKaste-hanke laatii päivän ohjelman.
6.5.2015 klo 12-14 kohderyhmänä henkilöstö
6.5.2015 klo 14-16 kohderyhmänä luottamushenkilöt ja asiasta kiinnostuneet.
- Toinen tapaaminen SenioriKaste-hankkeen työntekijöiden kanssa sovittiin pidettäväksi 18.8.2015 klo 12-15

- Teknologia kotikuntoutuksessa mallin selvittely SenioriKaste-hankkeen toimesta